

Ny organisering for lindrende behandling

Fra Omsorgsråd til norsk forening

Rådet for omsorg for alvorlig syke og døende, eller Omsorgsrådet, er antakelig lite kjent blant allmennleger. Rådet ble dannet 1984 etter initiativ fra engasjerte fagmennsker som sykehuspresten i Trondheim Lauritz Lauritzen og sykepleier Marie Aakre. Rådet ble tilknyttet Den Norske Kreftforening (DNK) som har finansiert Rådets drift. På samme tid som Omsorgsrådet ble dannet, utkom NOU 1984: 30 Pleie og omsorg for alvorlig syke og døende mennesker. Denne offentlige utredningen fikk stor betydning både for Rådets arbeid og for at lindrende behandling og dødspleie kom på dagorden i Helsenorge.

Omsorgsrådet - pådriver for lindrende behandling

Rådet tok initiativ til opprettelse av Ressurssenteret, som ble drevet av sykepleier Eva Botten. Hun koordinerte etter hvert et nettverk av 100 rådgivningsgrupper for omsorg ved livets slutt. Tidsskriftet OMSORG er et annet av Rådets initiativ. Det blir fortsatt drevet av en redaksjon, som gjør en stor innsats på fritida, og overlege Stein Husebø har nå i en lengre periode vært redaktør. Omsorgsrådet har ansvar for den nasjonale konferansen Omsorg ved livets slutt hver annet år; den første var i Trondheim i 1984 og den siste i Stavanger 1998.

Allmennpraktikerne har gjort seg bemerket i Omsorgsrådet som styremedlemmer, og Sten Erik Hessling, allmennpraktiker på Høksund, var leder av Rådet i to perioder. Et konkret resultat under hans ledelse er Idéboken, en veiledningsbok med konkrete råd og refleksjoner, omarbeidet etter malen fra rådgivningsgruppa ved Regionsykehuset i Trondheim.

Omsorgsrådet har hatt mange viktige saker og initiativ, siste en konferanse om «modeller for palliativ behandling og pleie» høsten 1999, og har blitt trukket inn som høringsinstans ved offentlige dokumenter innen fagfeltet. Likevel har ikke Omsorgsrådet klart å markere seg i opinionen, verken den faglige eller den allmenne. Viktige diskusjoner, f.eks. den om dødshjelp, blir ført uten at Rådets medlemmer blir synlige i debatten.

Ny forening - en utfordring for allmennmedisinen

Av bl.a. den grunn har styret kommet til at Omsorgsrådet slik det nå er organisert, har utspilt sin rolle, og at det nå er

på tide å danne Norsk forening for palliativ behandling og omsorg. Dette blir en forening som baserer seg på personlig medlemskap og alle faggrupper som er interessert i lindrende behandling er velkommen til å støtte foreningen og delta i arbeidet. Foreningen vil ikke være tilknyttet Den Norske Kreftforening (DNK), men DNK vil på like linje med flere andre pasientforeninger være interessert i foreningens drift og aktivitet. Omsorgsrådet hadde sitt siste møte 28.1.00, og generalforsamlingen for den nye foreningen er fastsatt til 26.5.00.

Nå må allmennmedisinen på banen. Lindrende behandling er et viktig anliggende for allmennmedisin, ikke minst fordi allmennlegene har ansvar for flertallet av de pasientene som trenger symptomrettet behandling ved livets slutt. Mange allmennleger har tilegnet seg kunnskap og ferdigheter innen dette feltet, som for få år siden bare var tilgjengelig ved sykehusene. Et helsepolitisk mål er å skape et sammenhengende behandlingstilbud i helsetjenesten for disse pasientene. Samtidig er lindrende behandling avhengig av tverrfaglig innsats på alle nivå, og det er viktig å få til gode samarbeidsrelasjoner mellom faggruppene. Allmennmedisinerne må derfor delta på de arenaer, der dette fagfeltet debatteres.

NSAMs referansegruppe Omsorg ved livets slutt har vært aktiv i mange år, og har tatt initiativ til flere kurs om holdninger til døden og lindrende behandling. Toneangivende spesialister ønsker at det skal opprettes en egen spesialitet innen palliativ medisin, og det har referansegruppen i en høringsuttalelse gått mot. Fagfeltet rommer mange dilemmaer og mulige motsetninger, og Norsk forening for palliativ behandling og omsorg kan bli et viktig forum for videreutvikling av faget. Dette er i tillegg et fag som er prioritert av helsemyndighetene, som vil få tildelt større økonomiske ressurser i framtida, og der allmennmedisinerne er tiltenkt nøkkeloppgaver.

Generalforsamlingen for den nye foreningen er lagt til siste dag på Nordisk kongress i palliativ vård i Trondheim 25.-26. mai. Merk av tiden allerede nå.

Har du spørsmål, ta kontakt med

Marit Hafting (marit.hafting@isf.uib.no) eller
Harald Kamps (harald.kamps@medisin.ntnu.no)